

Fidel a la seva tasca, ara Josep M. Marquès fa una nova i molt important contribució al coneixement d'aquest antic fons bibliogràfic diocesà gironí amb la publicació de l'obra que ressenyem, dedicada a la catalogació dels llibres impresos dels s. XV-XVI conservats en aquesta biblioteca, i que completa així altres volums anteriorment publicats, com *Els incunables de la Biblioteca del Seminari de Girona. Catàleg*, de Joan Baburés, antic bibliotecari (1985), o *Impresos gironins de la Biblioteca del Seminari Diocesà 1502-1936*, del mateix Josep M. Marquès (1987).

El llibre que ens ocupa, prologat amb tota cura per Jaume de Puig, està estructurat d'una manera molt correcta i clara, com escau al tarannà del seu autor, avesat en el difícil art de fer mengívola al gran públic la, a vegades, difícil vianda documental. En una precisa introducció, s'expliquen de manera sintètica però del tot acurada els objectius de l'obra, i la formació, procedència i vicissituds històriques de la present col·lecció. L'anàlisi dels autors, els editors i les impremtes de procedència dels autors dels manuscrits enriqueixen una presentació que permet al lector, erudit o no, copsar l'essència i riquesa que presenta aquesta col·lecció gironina conservada a la Biblioteca de Sant Martí Sacosta.

L'autèntic cos del llibre, el verdader sentit d'aquesta publicació, està format evidentment pel catàleg dels llibres impresos dels segles XV-XVI. En total són 556 obres, convenientment i curiosament descrites, amb una minuciositat que el lector agrairà i que permet fer-se una idea de l'extraordinària vàlua de la col·lecció. La cultura humanística de l'època està representada en aquest fons per importants obres de ciència jurídica, comentaris bíblics, teològics, patristics, i també d'altres branques del saber de l'època com la gramàtica, la medicina i la geografia, editades en la majoria dels casos en els grans centres editorials de l'època: Lió i Venècia, o Barcelona, en el cas de Catalunya. Les il·lustracions del catàleg, amb unes excel·lents reproduccions fotogràfiques d'algunes de les obres més representatives del fons, a més d'uns útils índexs d'autors al final de l'edició, permeten al lector tenir una visió molt fidedigna del fons do-

cidental que recull la present monografia.

En el cas que ens ocupa, es fa realitat la dita «Hom treballa com viu». I és que aquesta obra n'és un exemple clar; paradigmàtic, diríem. La tossuderia i el treball constant del seu autor, sempre amb l'objectiu de posar a l'abast del gran públic i dels estudiosos la documentació i els textos antics provinents del patrimoni documental diocesà, han permès tenir a les mans, ara, un catàleg excepcional d'un fons únic a la ciutat de Girona, tal com el mateix Josep M. Marquès explica en una part de la seva obra, «escrita amb voluntat de mostrar la part més valuosa del fons antic de la biblioteca diocesana». Sens dubte, tot un luxe que l'autor regala a la comunitat cultural gironina.

Narcís Amich

Recuperant la història d'un estany recuperat

MERCADAL I COROMINAS, Gabriel.

Notes històriques i geogràfiques de l'antic estany de Sils: límits, termes i hidrònims.

Ajuntament de Sils. Girona, 2006. 71 pàgines.

L'any 1998 l'Ajuntament de Sils, en conveni amb la Fundació Natura i amb cofinançament de la Unió Eu-

ropea, va posar en marxa la restauració de l'estany de Sils. Aquest estany és el que queda d'una antiga llacuna que sembla que ocupava una superfície de poc més de 7 km², en una zona de difícil drenatge i fortes oscil·lacions de nivell segons les pluges, i els intents de dessecació de la qual es documenten ja des del segle XIII. Les raons d'aquesta lluita secular de la societat contra l'aigua són comunes amb moltes altres llacunes endorreiques: fer front als problemes de salubritat que ocasionaven les aigües estancades i, sobretot, guanyar noves terres de conreu per abastir d'aliments una població en augment. Els intents de dessecació foren molts, però sembla que no va ser fins a l'any 1851, en què es construí la sèquia de Sils, que culminaren amb èxit. Al llarg de tot aquest procés i fins als nostres dies, s'ha anat modelant un paisatge, ple de valors naturals, culturals, històrics, d'identitat, un paisatge que cada vegada tenim més clar que cal protegir.

Però de quina manera es pot recuperar i protegir un estany? La majoria de les actuacions que coneixem s'adrecen a polítiques conservacionistes que tenen com a fita principal la restauració dels ecosistemes naturals propis d'aquests ambients tan marcats per l'aigua. En el cas de l'estany de Sils, s'han o s'estan recuperant prats de dall, espècies

NOVETATS

- rona: Universitat de Girona, 2007. 110 p.
- DIVERSOS AUTORS: *Excavacions arqueològiques de la muntanya de Sant Julià de Ramis*. Girona: Universitat de Girona, 2006. 206 p.
- DIVERSOS AUTORS: *La muntanya de Sant Julià de Ramis: Guia històrica i arqueològica*. Girona: Universitat de Girona, 2006. 83 p.
- DIVERSOS AUTORS: *Rhythms and cycles of countryside romanization*. Girona: Universitat de Girona, 2006. 146 p.
- DIVERSOS AUTORS: *Vuitenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona. Roses, 6 i 7 d'octubre de 2006*. Girona: Universitat de Girona / Generalitat de Catalunya, 2006. 756 p.
- EXIMENIS, Francesc: *Dotzè Llibre del Crestià I. Volum 1*. Girona: Universitat de Girona, 2006. 621 p.
- ESTIVILL MORGADES, Francesc; DOMÈNECH PONSATÍ, Josep: *Jo sóc pell*. Girona: Ajuntament de Girona, 2007. 48 p.
- FIERZ-DAVID, Linda [trad.: Ana Becciu]: *La Villa de los Misterios de Pompeya*. Girona: Atalanta, 2007. 267 p.
- GEIS NIELSEN, Christian [et al.]: *Cartografia geoambiental de la Costa Brava Meridional*. Girona: Universitat de Girona, 2006. 104 p.
- GELI, Anna M.; PÈLACH, Ignasi [coord.]: *Aproximació a les competències en els nous títols de mestre*. Girona: Universitat de Girona, 2006. 137 p.
- GIRONELLA DELGÀ, Anna [ed.]: *Llibre Gros de la ciutat de Girona (1386, 1596-1702)*. Lleida: Pagès Editors, 2007. 429 p.
- JANÉ CHECA, Òscar: *Catalunya i França al segle XVII: Identitats, contradiccions i ideologies a l'època moderna (1640-1700)*. Catarroja: Editoria Afers, 2006. 462 p.
- JIMÉNEZ SUREDA, Montserrat: *Girona, 1793-1795: Guerra gran i organització política a la monarquia dels Borbons*. Girona: Ajuntament de Girona, 2007. 637 p.
- JUBERT GRUART, Joaquim: *Diego Ruiz, Prudenci Bertrana i La locura de Álvarez de Castro*. Girona: CCC Edicions, 2007. 332 p.

de fauna i flora, una llacuna permanent, s'han fet itineraris, miradors, campanyes divulgatives... i ara, amb la publicació del llibre del botànic Gabriel Mercadal, també se n'ha recuperat la història. L'afició de Mercadal per la història local, però sobretot la seva obsessió per delimitar la superfície ocupada per l'antic estany, han portat a aquest botànic especialista en els prats de dall de la terra baixa catalana a recollir molta informació sobre la llacuna, i a treballar-la i analitzar-la per tal de donar-la a conèixer d'una forma atractiva i entenedora.

La primera gran aportació del llibre és la delimitació cartogràfica dels límits de l'estany a partir de diversa documentació cartogràfica antiga, entre la qual destaquen tres mapes inèdits del fons Medinaceli, donat l'any 2001 pel darrer propietari directe de les terres de l'antic estany a l'Arxiu Municipal de Sils, els manuscrits de la capellania de Sils que es troben a l'Arxiu Capitular de Girona, i diversos mapes antics de Catalunya dels segles XVII i XVIII, de la regió de Girona del segle XIX i principi del segle XX i els mapes locals de final del segle XX i principi del segle XXI. Aquests mapes s'han comparat amb les fotografies aèries del conegut com a vol americà (1956), i l'autor s'ha valgut de les noves tecnologies de la informació ge-

ogràfica i el treball de camp per representar cartogràficament els límits geogràfics i administratius de l'estany. Aquesta acurada cartografia dels límits de l'estany serveix per calcular-ne les dimensions i, alhora, per contraposar-les amb les mesures estimades al llarg del temps per diversos autors.

L'anàlisi detallada dels mateixos documents cartogràfics antics de la llacuna permet a l'autor resoldre una altra de les incògnites de l'estany: què són, on es localitzen i en quin estat es troben els seus termes, nom que reben les fites de pedra tallades que es col·locaven al voltant de l'estany per tal de delimitar-ne la superfície. Malauradament, es confirma allò que ja s'intuïa: el seu estat és dolent, i només se n'han pogut localitzar 23, de les prop de 200 que hi degué haver, segons la documentació cartogràfica antiga.

El llibre finalitza amb un recull d'hidrònims originals dels cursos fluvials de l'estany, els quals també han estat convenientment localitzats, en un lloable exerci-

ci de recopilació i preservació del ric patrimoni topogràfic que acostumen a tenir els espais que, com aquest, han estat i continuen dominats per l'aigua.

Anna Ribas Palom

Els artesans de Rafael Masó

Pujol i Coll, Josep.

La Casa Teixidor, de Masó. El promotor, l'arquitecte i els seus col·laboradors.

Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics. Girona, 2007.

Passat l'equador de l'Any Masó, quan les «grans» exposicions havien tancat les portes –i en alguns casos iniciaven el periple de donar a conèixer l'arquitecte més enllà de Girona–, i semblava que deuria l'empenta amb què havia començat al setembre del 2006 un curs dedicat a reivindicar i popularitzar el més genial dels arquitectes gironins, el Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics va insuflar un nou aire en la celebració de l'efemèride amb una proposta dedicada precisament a la construcció de la seva seu: l'edifici de La Punxa. Es tracta d'una petita i mesurada mostra amb la qual Francesc Xavier Bosch i Josep Pujol han recuperat el procés constructiu de l'immoble i han posat nom als que amb el seu treball varen fer possible un dels edificis més bells